

Arbetsmarknadsdepartementet

**Yttrande över betänkandet Arbetsrätten under krig och krigsfara
(SOU 2023:79)**

Medlingsinstitutets yttrande avser främst de delar i betänkandet som handlar om medlingsverksamhet och möjligheterna att begränsa arbetskonflikter.

Vi vill inledningsvis instämma i utredningens bedömning att det fortsatt behövs en särskild arbetsrättslig reglering för krig, krigsfara och extraordinära förhållanden, och att det är lämpligt att de arbetsrättsliga beredskapsbestämmelserna så långt möjligt samlas i en särskild arbetsrättslig beredskapslag. Förutom den nödvändiga uppdateringen av de befintliga arbetsrättsliga beredskapsbestämmelserna ser vi positivt på den föreslagna konstruktionen för den nya arbetsrättsliga beredskapslagen och upprätthållandet av möjligheterna att i kollektivavtal avvika från lagbestämmelser.

Medlingsinstitutet tillstyrker utredningens förslag (i avsnitt 7.2.1) att det i den nya beredskapslagen bör finnas en bestämmelse till skydd för totalförsvaret som bemyndigar regeringen att meddela föreskrifter om bl.a. förbud mot stridsåtgärder på arbetsmarknaden motsvarande den bestämmelse som finns i den nuvarande beredskapslagen. Vi delar också utredningens bedömning (i samma avsnitt) att någon motsvarighet till de bestämmelser i den nuvarande beredskapslagen om förlikningsmans (eller förlikningskommissions) möjlighet att förbjuda stridsåtgärder så länge förlikningsförhandlingar pågår inte bör tas in i den nya lagen, vare sig i förhållande till Medlingsinstitutet eller till förordnade medlare. Det är lämpligt att åtgärder som syftar till upprätthållande av arbetsfred till skydd för totalförsvarets behov vidtas av regeringen och att Medlingsinstitutets roll i sådana situationer snarast bör handla om att bistå regeringen med nödvändigt beslutsunderlag. Medlingsinstitutets uppgift bör även under krig, krigsfara eller extraordinära förhållanden i första hand vara att få till stånd en lösning av den aktuella tvisten och det bör kunna ske med myndighetens ordinarie medel.

Vi delar också utredningens bedömning (i avsnitt 7.2.2) att Medlingsinstitutet och dess medlare inte bör ges i uppgift att under krig, krigsfara eller extraordinära förhållanden bistå parterna i lösandet av rättstvister. Det är däremot angeläget att arbetsmarknadens parter ser över eller, där avtal inte finns, överväger hur förhandlingsordningar för tvisters lösande bör vara utformade för att fungera effektivt under krig, krigsfara eller extraordinära

förhållanden. Medlingsinstitutet avser att vid lämplig tidpunkt göra en kartläggning av sådana avtal.

Avslutningsvis instämmer Medlingsinstitutet i utredningens argument för ett uttryckligt angivet krav i medbestämmandelagen på parter undertecknande som förutsättning för ett kollektivavtals giltighet och tillstyrker de föreslagna ändringarna i 23 § den lagen, inklusive den föreslagna möjligheten att använda elektroniska underskrifter.

I detta ärende har generaldirektören Irene Wennemo beslutat. Chefsjuristen Per Ewaldsson har varit föredragande.

Irene Wennemo

Per Ewaldsson